

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Po prostu Red Hat Linux 7.1

Autor: Harold Davis

Tłumaczenie: Krzysztof Olesiejuk (opracowanie)

ISBN: 83-7197-490-6

Tytuł oryginału: [Red Hat Linux VQG](#)

Format: B5, stron: 312

Zawiera 2 CD-ROMy

Linux to system operacyjny o ogromnych możliwościach. Możesz go zainstalować na bardzo różnych komputerach, np. w domu. Możesz także zrobić z niego serwer plików i drukarek dla małej firmy, bądź serwer stron WWW i poczty elektronicznej dla dużej organizacji. Może on zajmować cały dysk twardy komputera lub dzielić go z innym, zainstalowanym już wcześniej systemem (na przykład z Microsoft Windows). Lektura niniejszej książki pozwoli Ci zapoznać się z jednym z najbardziej popularnych linuksów wyprodukowanym przez amerykańską firmę Red Hat. Autor z właściwą sobie swobodą wprowadzi każdego, początkującego użytkownika w świat wiersza poleceń, plików konfiguracyjnych, graficznego środowiska zwanego X Window. Do książki dołączono 2 CD-ROM-y z wersją 7.1 systemu.

Spis treści

	0 Autorze.....	9
	Wprowadzenie	11
Część I	Instalacja systemu Red Hat Linux 7.1	15
Rozdział 1.	Instalacja — szybki start.....	17
	Zbieranie informacji	18
	Zapewnij sobie odwrót	20
	Tworzenie dyskietki startowej Linuksa.....	22
	Instalacja Linuksa	25
	Zupełnie pierwszy raz.....	31
	Podsumowanie.....	32
Rozdział 2.	Szczegółowa procedura instalacyjna	33
	Linux i Windows na tym samym komputerze.....	34
	Korzystanie z programu FIPS	37
	DOS-owy fdisk.....	39
	Linuksowy fdisk	40
	Disk Druid	43
	Uruchamianie Windows oraz Linuksa	44
	Różne rodzaje instalacji.....	49
	Konfiguracja karty graficznej i monitora	50
	Konfiguracja drukarki.....	53
	Podsumowanie.....	55
Rozdział 3.	Konfiguracja Gnome	57
	Korzystanie z programu Centrum Sterowania GNOME.....	58
	Wykorzystanie menedżera okien.....	62
	Praca z wirtualnymi pulpitemi.....	64
	Korzystanie z multimediiów	66
	Korzystanie z myszy i klawiatury	67
	Konfiguracja sesji	68
	Zmiana graficznego środowiska pracy	70
	Ponowne uruchamianie i wyłączanie systemu	73
	Korzystanie z edytora menu	74
	Konfigurowanie programu Menedżer plików	75
	Wybór edytora	77
	Ustawianie właściwości Panelu Gnome	78
	Korzystanie z programu GnoRPM	79
	Podsumowanie.....	82
Rozdział 4.	Poczta elektroniczna oraz WWW	83
	Uprawnienia administratora (root)	84
	Konfigurowanie systemu za pomocą programu Linuxconf	85

	Konfigurowanie połączenia PPP	86
	Konfiguracja połączenia bezpośredniego	90
	Konfiguracja programu Netscape Communicator	92
	Podsumowanie	94
Rozdział 5.	Dokumentacja systemu	95
	Pomoc w konkretnych programach	96
	Wyszukiwanie informacji w sieci Internet	99
	Linux Documentation Project	102
	Podsumowanie	103
Część II	Praca w okienkach w systemie Red Hat Linux 7.1	105
Rozdział 6.	Graficzne środowiska pracy	107
	Alternatywne graficzne środowiska pracy	108
	Opcje logowania do systemu	109
	Korzystanie ze środowiska Another Level (Fvwm)	116
	Korzystanie ze środowiska KDE	118
	Modyfikacje kont i grup użytkowników	121
	Podsumowanie	126
Rozdział 7.	Programy środowiska Gnome	127
	Korzystanie z programu Terminarz	128
	Korzystanie z programu Książka adresowa (GnomeCard)	132
	Korzystanie z programu Gnotepad+	136
	Arkusz kalkulacyjny Gnumeric	138
	Korzystanie z programu Czasomierz (GTimeTracker)	141
	Korzystanie z programu Gimp	145
	Korzystanie z programu xPDF	150
	Korzystanie z programu Lynx	151
	Korzystanie z programu Netscape Communicator	154
	Podsumowanie	156
Rozdział 8.	Praca z bazami danych	157
	PostgreSQL	159
	Program rezydentny Postmaster	165
	Informix Dynamic Server, wersja dla systemu Linux	171
	Podsumowanie	174
Część III	Obsługa wiersza poleceń systemu Linux ...	175
Rozdział 9.	Powłoka Bash	177
	Przejdźcie do wiersza poleceń	178
	Powłoki	181
	Powłoka Bash	184
	Program more i potoki	187
	Inne możliwości powłoki Bash	196
	Edytory tekstów i poczta elektroniczna	198
	Podsumowanie	202

Rozdział 10.	Pliki, procesy i prawa..... 203
	Uzyskiwanie informacji o systemie..... 204
	To mój proces i mogę z nim robić, co chcę..... 208
	System plików 211
	Posiadanie plików i prawa dostępu 218
	Podsumowanie..... 223
Rozdział 11.	Skrypty powłoki i programowanie 225
	Planowanie zadań 226
	Podstawowe informacje o tworzeniu skryptów powłoki..... 231
	Składnia skryptów powłoki 233
	Instrukcje iteracyjne i warunkowe..... 235
	Język Awk 238
	Język Perl..... 239
	Poznanie kodu źródłowego systemu Linux 241
	Podsumowanie..... 242
Część IV	Praca w sieci lokalnej i Internecie 243
Rozdział 12.	Serwer linuksowy..... 245
	Zasady działania TCP/IP 246
	Łączenie się z serwerem za pomocą programu Telnet..... 249
	Korzystanie z FTP 252
	Korzystanie z NFS..... 258
	Korzystanie z DHCP 262
	SAMBA..... 265
	Program SMB Client 268
	Serwer poczty 269
	Bezpieczeństwo 271
	Podsumowanie..... 272
Rozdział 13.	Serwer Apache 273
	Pojęcia związane z siecią..... 275
	Instalowanie serwera Apache 277
	Wyświetlanie strony domyślnej serwera Apache..... 280
	Domeny wirtualne 283
	Dyrektywy konfiguracyjne serwera Apache 288
	Korzystanie z plików rejestracji zdarzeń..... 292
	Podsumowanie..... 294
Dodatki	 295
Dodatek A	Przydatne polecenia 297
	find..... 298
	ftp..... 299
	ls 300
	ps..... 301
	vi 302
Dodatek B	Publiczna licencja GNU 303

Graficzne środowiska pracy

6

W rozdziale 3., „Konfiguracja Gnome”, wyjaśniłem, jak skonfigurować dla swoich potrzeb środowisko Gnome. W tym rozdziale nauczę Cię konfigurowania dwóch innych, dostarczanych wraz dystrybucją Red Hat środowisk graficznych:

- ◆ Another Level,
- ◆ K Desktop Environment (KDE).

Rozdział ten zacznę od wyjaśnienia opcji logowania się do systemu, dostępnych na ekranie. Następnie wyjaśnię, jak skonfigurować dla swoich potrzeb pozostałe dwa środowiska graficzne. Wreszcie pokażę Ci, jak korzystać z dostarczanych wraz z systemem programów, pracujących w tych środowiskach oraz jak uruchamiać alternatywne środowiska graficzne za pomocą menu w środowisku domyślnym, czyli w Gnome.

Pod koniec rozdziału znajdziesz także nieco informacji na temat zadań administratora — dodawania, usuwania oraz modyfikacji istniejących kont, grup i uprawnień — wszystko za pomocą narzędzi graficznych, dostępnych w ramach panelu sterowania Gnome.

Alternatywne graficzne środowiska pracy

Po co właściwie istnieją alternatywne graficzne środowiska pracy? Dlaczego miałbyś mieć ochotę na skorzystanie z nich? I co właściwie znaczy litera „K” w określeniu KDE?

Odpowiedź na pierwsze pytanie przychodzi bardzo łatwo, jeśli uzmysłowisz sobie, że środowisko użytkowników Linuksa, w odróżnieniu na przykład od Microsoft Windows, jest bezpłatne i otwarte dla wszelkich modyfikacji. Alternatywne graficzne środowiska pracy powstają wtedy, gdy jakaś osoba bądź grupa osób, którym nie odpowiadają istniejące środowiska, decyduje się napisać własne. I takie alternatywne środowiska są utrzymywane i uaktualniane również przez grupy ochotników, korzystających z nich na co dzień.

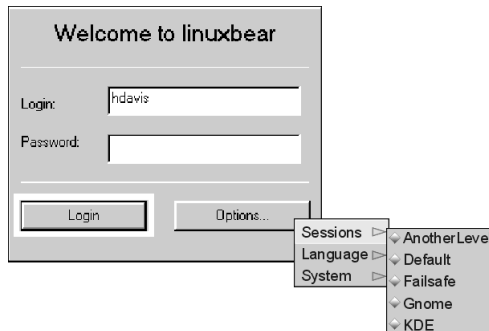
Jeśli chcesz uzyskać więcej szczegółowych informacji na temat KDE, polecam Ci odwiedzenie serwisu internetowego, poświęconego temu środowisku, dostępnego pod adresem: <http://www.kde.org>.

Zapewne po przeczytaniu tego rozdziału będziesz już pewny, czy chcesz wypróbować KDE lub Another Level, czy nie. Myślę, że znajdziesz dostateczną ilość powodów, aby podjąć ryzyko, zwłaszcza, gdy dowiesz się o możliwościach pakietu KOffice.

Jedną z przyczyn, dla której możesz chcieć zastosować KDE jest fakt, że było ono domyślnym środowiskiem graficznym poprzednich wersji Linuksa i mogłeś się już do niego przyzwyczaić.

Oczywiście, dla wielu osób wystarczającą odpowiedzią na pytanie, dlaczego chcą wypróbować alternatywne środowisko graficzne, będzie po prostu: „Skoro mam, to obejrzę”.

Jeśli chodzi o literę K w nazwie K Desktop Environment (KDE), to nie oznacza ona absolutnie niczego konkretnego. Przypomina ona skróconą nazwę samochodu, produkowanego przez firmę Chrysler — nazywanego K-car. Przyjmuję zatem, że oznacza skróconą nazwę bardzo funkcjonalnego graficznego środowiska pracy.

Rysunek 6.1. Po kliknięciu na ekranie logowania się do systemu przycisku *Options* pojawi się menu podręczne, umożliwiające wybór parametrów sesji, języka bądź wykonanie pewnych czynności systemowych

Opcje logowania do systemu

W domyślnej konfiguracji systemu Red Hat Linux po włączeniu komputera uruchamiane jest środowisko graficzne (więcej informacji na temat konfiguracji systemu znajdziesz w rozdziałach 1., 2. i 3.). Zatem jeśli nie modyfikowałeś domyślnych parametrów systemu, to po włączeniu komputera i wykonaniu pewnych czynności, które są związane z uruchamianiem systemu, pojawi się graficzny ekran logowania.

Tak jak sugeruje nazwa, za jego pomocą wprowadzasz informacje, które identyfikują Cię w systemie oraz odpowiednie hasło, zezwalające na dostęp do zasobów komputera. Dodatkowo, za pomocą przycisku **Options** możesz wywołać menu podręczne, w którym znajdziesz:

- ◆ wybór sesji, czyli rodzaju środowiska tekstowego bądź graficznego, które powinno zostać uruchomione po poprawnej autoryzacji;
- ◆ menu **System menu**, przy pomocy którego możesz zakończyć pracę komputera bądź uruchomić go ponownie;
- ◆ wybór języka (**Language**), w którym mają być budowane poszczególne menu środowiska i obiekty, związane z napisami.

Graficzny ekran logowania się do systemu zostanie wyświetlony ponownie, gdy wylogujesz się z systemu.

Opcje związane z sesją

Opcje sesji określają, w jakim trybie-środowisku powinna być uruchomiona aktualna sesja pracy z systemem.

Aby określić parametry sesji

1. Po wyświetleniu graficznego ekranu logowania się do systemu kliknij **Options**. Pojawi się menu podręczne, zawierające pozycje **Sessions**, **Languages** oraz **System**, przedstawione na rysunku 6.1.

Rozdział 6.

2. Przejdź kursorem myszy do pozycji **Sessions**, aby rozwinąć menu podrzędne, związane z parametrami sesji (również widoczne na rysunku 6.1).
3. Wybierz typ sesji, który Ci odpowiada.
4. Wprowadź swój identyfikator użytkownika.
5. Przejdź za pomocą klawisza Tab do pola, przeznaczonego na hasło.
6. Wprowadź hasło, związane ze swoim identyfikatorem.
7. Kliknij **OK**.

Wskazówki

- Identyfikator użytkownika oraz hasło możesz wprowadzać zarówno przed, jak i po dokonaniu wyboru w menu **Options**.
- Wprowadzane przez Ciebie hasło nie będzie wyświetlane na ekranie.
- Jeśli w menu **Sessions** wybierzesz pozycję **Failsafe**, system przejdzie w tryb tekstowy (szczegółowy opis, dotyczący korzystania z tego trybu, znajdziesz poniżej).
- Domyślnym graficznym środowiskiem pracy jest Gnome. (Szczegółowe wyjaśnienia, jak zmienić domyślnie wywoływane środowisko graficzne, odnajdziesz w dalszej części tego rozdziału).

Tryb awaryjny (Failsafe)

Tryb awaryjny logowania się do systemu to taki, w którym możliwe jest wykonanie polecenia w trybie tekstowym nawet, jeśli wcześniej usunie się z systemu okno, pozwalające na wprowadzenie identyfikatora użytkownika oraz hasła. Służy do tego inne pojedyncze okno, jakie wyświetli się w prawym dolnym rogu ekranu.

Rysunek 6.2. Jeśli opcja *Change Only Applies to Current Display* jest wyłączona, zmiany wprowadzone w oknie dialogowym programu *Desktop Switcher* spowodują wybór domyślnie uruchamianego środowiska graficznego

Do czego służy tryb awaryjny?

Samo oprogramowanie serwera X Window jako takie nie wymaga trybu awaryjnego, gdyż jest prawie pewne, że uda się go uruchomić. Problem może pojawić się jedynie w sesji użytkownika i uruchamianych programów. Zatem, jeśli Twój komputer nie potrafi prawidłowo przejść procedury uruchamiania środowiska graficznego (już po zalogowaniu się), natomiast poprawnie wyświetla ekran, zachęcający do zalogowania się do systemu, możesz skorzystać z trybu awaryjnego i poszukać miejsca, w którym pojawia się problem.

Oczywiście, najlepiej by było, gdybyś nigdy nie spotkał się sytuacją, w której sięgniesz do trybu awaryjnego. Jeśli jednak taka się przydarzy, polecam rozdziały od 8. do 11. oraz dodatek A.

Aby z trybu awaryjnego powrócić do ekranu logowania się do systemu

W wierszu poleceń wpisz **exit**. Po tym poleceniu sesja zostanie zakończona i ponownie pojawi się okno logowania do systemu.

Aby zmienić domyślnie uruchamiane środowisko graficzne

1. Uruchom sesję w środowisku Gnome.
2. Przejdź do menu głównego środowiska Gnome.
3. Z menu **System** wybierz pozycję **Desktop Switcher**. Pojawi się okno dialogowe **Desktop Switcher**, przedstawione na rysunku 6.2.
4. Wybierz za pomocą przełącznika środowisko graficzne, które chcesz uruchamiać domyślnie.
5. Upewnij się, że opcja **Change Only Applies to Current Display** jest wyłączona.
6. Kliknij **OK**.

Wskazówka

- Więcej informacji na temat programu *Desktop Switcher* znajdziesz w rozdziale 3.

Dodawanie pozycji Desktop Switcher

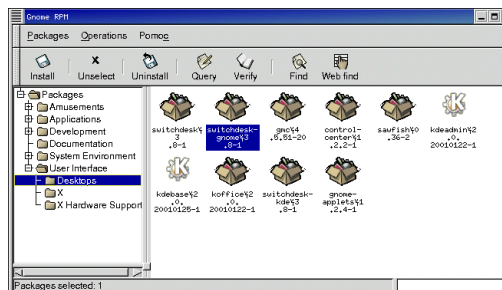
Jeśli w Twoim menu **System** nie ma pozycji Desktop Switcher, nie musi to wcale oznaczać, że nie zainstalowałeś go w systemie.

Jeśli program Desktop Switcher został zainstalowany, możesz dodać go do menu **System** w następujący sposób:

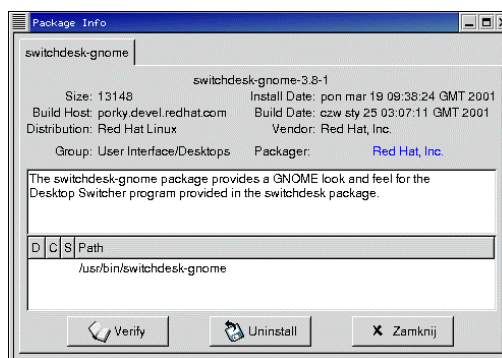
- ◆ Znajdź polecenie, powodujące wywołanie programu Desktop Switcher.
- ◆ Za pomocą programu Edytor Menu dodaj wywołanie tego polecenia jako nowej pozycji Desktop Switcher w menu **System**.

Aby sprawdzić, czy program Desktop Switcher został zainstalowany, gdy brak odpowiadającej mu pozycji w menu System

1. Wywołaj główne menu Gnome.
2. Z menu **System** wybierz pozycję **GnoRPM**. Zostanie wyświetlone okno dialogowe programu GnoRPM.
3. Z listy po lewej stronie wybierz i rozwiń pozycję **Desktops** (widoczną pod **User Interface**), tak jak to przedstawiono na rysunku 6.3. Po prawej stronie okna zostaną wyświetlone dostępne pakiety, związane ze środowiskiem graficznym.
4. Podświetl pakiet o nazwie **switchdesk-gnome**.
5. Kliknij przycisk **Query**, widoczny na pasku narzędzi programu GnoRPM. Zostanie wyświetlone, przedstawione na rysunku 6.4, okno **Package Info**. Zakładając, że pakiet **Desktop Switcher** został wcześniej zainstalowany, zobaczysz w tym oknie opis programu oraz polecenie, powodujące jego uruchomienie.
6. Zapisz sobie pełną ścieżkę polecenia, powodującego uruchomienie programu: `/usr/bin/switchdesk-gnome`.

Rysunek 6.3. Za pomocą programu GnoRPM możesz sprawdzić, czy konkretny pakiet został zainstalowany

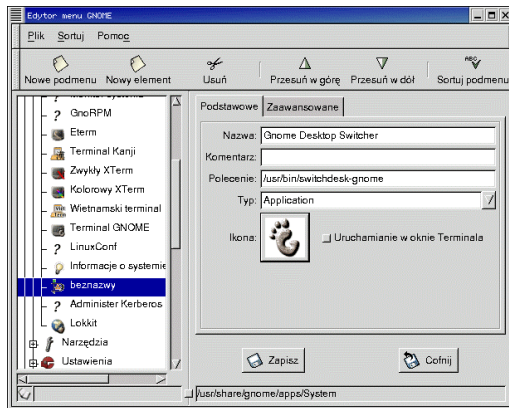

Rysunek 6.4. W oknie Package Info odnajdziesz pełną ścieżkę, powodującą wywołanie programu

7. Kliknij **Close**, aby zamknąć okno **Package Info**.
8. Z menu **Packages** wybierz pozycję **Quit**, aby zakończyć pracę programu GnoRPM.

Wskazówki

- Jeśli znasz polecenie, które powoduje uruchomienie programu Desktop Switcher, możesz je wprowadzać z poziomu okna terminala, programu Gnome File Manager bądź też dodać jako pozycję do głównego menu Gnome; o tym, jak to zrobić, przeczytasz w następnym podrozdziale.
- Więcej informacji na temat zastosowań programu GnoRPM znajdziesz w rozdziale 3.

Rysunek 6.5. Jeśli znasz polecenie, które wywołuje konkretny program, możesz dodać odpowiadającą mu pozycję do menu Gnome w Edytorze menu

Aby dodać program Desktop Switcher do menu System

1. Upewnij się, że zalogowałeś się jako root.
2. Z głównego menu Gnome wybierz pozycję **Programy, Ustawienia**, a następnie **Edytor menu**. Zostanie otwarte główne okno programu Edytor menu.
3. Na liście w lewej części okna znajdź i podświetl pozycję **System**.
4. Kliknij przycisk **Nowy element**. Do menu **System** zostanie dodana nowa pozycja, na razie bez opisu. Jej właściwości zostaną wyświetlone w prawej części okna dialogowego (tak jak na rysunku 6.5).
5. W zakładce **Podstawowe** wpisz w polu **Nazwa** tekst Gnome Desktop Switcher.
6. W polu **Polecenie** wpisz pełne polecenie, które znalazłeś i zanotowałeś, uruchamiając program GnoRPM:
`/usr/bin/switchdesk-gnome`
7. Kliknij **Zapisz**.
8. Zamknij okno **Edytor menu**. Od tej chwili pozycja Desktop Switcher będzie już obecna w menu **System**.

Wskazówka

- Dokładniejsze informacje na temat posługiwania się programem Edytor menu Gnome znajdziesz w rozdziale 3.

Opcje w menu System

Za pomocą opcji, które są zawarte w menu **System**, możesz spowodować zakończenie pracy komputera bądź ponowne jego uruchomienie.

Aby ponownie uruchomić komputer

1. Gdy zobaczysz ekran logowania się do systemu, kliknij **Options**. Zostanie wyświetlone menu podręczne, w którym znajdziesz pozycje **Sessions**, **Languages** oraz **System**.
2. Wybierz pozycję **System**, przesuwając kursor myszy nad słowo **System**. Zobaczysz następne menu podręczne, zawierające dwie pozycje.
3. Kliknij na pozycji **Reboot**. Pojawi się okno dialogowe, umożliwiające potwierdzenie decyzji o ponownym uruchomieniu komputera.
4. Kliknij **Yes**.

Wskazówka

- Ta metoda jest odpowiednikiem wydania polecenia: **shutdown -r now**.

Aby zakończyć pracę komputera

1. Gdy zobaczysz ekran logowania się do systemu, kliknij **Options**. Zostanie wyświetlone menu podręczne, w którym znajdziesz pozycje **Sessions**, **Languages** oraz **System**.
2. Wybierz pozycję **System**, przesuwając kursor myszy nad słowo **System**. Zobaczysz następne menu podręczne, zawierające dwie pozycje.
3. Kliknij na pozycję **Halt**. Pojawi się okno dialogowe dla potwierdzenia decyzji o zakończeniu pracy komputera.
4. Kliknij **Yes**.

Wskazówka

- Ta metoda jest odpowiednikiem wydania polecenia **shutdown -h now**.

Opcje dostępne w menu Languages

Język uruchamianej sesji możesz wybrać z długiej listy, wyświetlanej w menu podręcznym **Languages**. Wybrany przez Ciebie język wpłynie na wygląd komunikatów, które będą wyświetlane w menu, oknach dialogowych i na paskach narzędzi. Niestety, niektóre elementy środowiska w dalszym ciągu będą opisywane po angielsku.

Aby uruchomić sesję w języku francuskim

1. W ramach ekranu logowania się do systemu kliknij **Options**. Pojawi się menu podręczne, zawierające pozycje **Sessions**, **Languages** oraz **System**.
2. Wybierz pozycję **Languages**, przesuując kursor myszy nad słowo **Languages**.
Zobaczysz następne menu podręczne, zawierające długą listę dostępnych języków.

3. Kliknij pozycję **French**.
4. Wprowadź swój identyfikator użytkownika.
5. Za pomocą klawisza **Tab** przenieś się do pola, przeznaczonego do wprowadzania hasła.
6. Wprowadź swoje hasło.
7. Kliknij **OK**. Zostanie uruchomiona sesja, w ramach której w wielu miejscach zamiast napisów po angielsku zostanie wyświetlone ich francuskie tłumaczenie (rysunek 6.6).

Wskazówka

- Gdy wybierzesz jakiś język, jest on automatycznie przyjmowany jako domyślny dla następnych sesji, chyba że ponownie dokonasz wyboru.

Rysunek 6.6. Elementy środowiska graficznego zostaną opisane zgodnie z wybranym przez Ciebie językiem

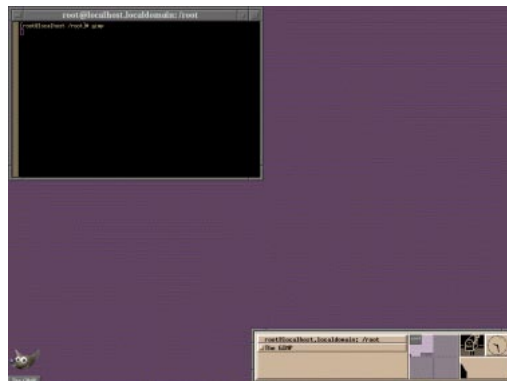
Korzystanie ze środowiska Another Level (Fvwm)

Środowisko Another Level — często określane także mianem *Fvwm* — jest najprostszym i najmniejszym środowiskiem graficznym, dostarczanym wraz z siódmą edycją systemu Linux Red Hat. Będzie prawdopodobnie najbardziej wydajne na starszych komputerach, nie mających mocy obliczeniowej, a stosowanych obecnie. W takich warunkach możesz oczekiwać, że praca będzie szybsza i wygodniejsza niż w bardziej złożonych środowiskach X Window, takich jak Gnome bądź KDE, choć i tak nawet Gnome będzie pracowało na komputerze klasy 486 o wiele wydajniej niż na przykład Windows 98.

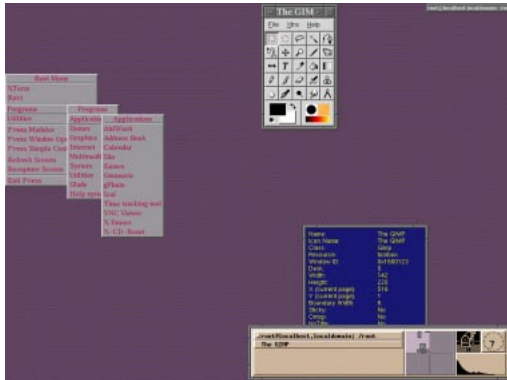
Wygodną opcją zawartą w *Fvwm* jest bezpośrednio umieszczenie w menu wielu programów, służących do konfigurowania systemu.

Aby uruchomić Fvwm

1. Upewnij się, że Twój system został skonfigurowany tak, by automatycznie uruchamiać tryb graficzny (środowisko X Window; patrz rozdziały 1. i 2.).
2. W oknie logowania się do systemu kliknij **Options**. Z wyświetlonego menu podręcznego wybierz pozycję **Sessions**, a następnie **Another Level**.
3. Wprowadź swój identyfikator użytkownika oraz hasło.
4. Kliknij **OK**. Zostanie uruchomione środowisko *Fvwm* i pojawi się ekran podobny do przedstawionego na rysunku 6.7.

Rysunek 6.7. Środowisko Another Level — określane także mianem *Fvwm* — jest najprostszym środowiskiem graficznym, dostarczanym wraz z siódmą edycją systemu Linux Red Hat

Rysunek 6.8. Dostęp do menu *Programs* najłatwiej uzyskać, klikając prawym klawiszem myszy gdziekolwiek na pulpicie

Aby skorzystać z menu *Programs* dostępnego w ramach Fvwm

Kliknij prawym klawiszem myszy gdziekolwiek na pulpicie i z rozwiniętego menu wybierz pozycję **Programs** (rysunek 6.8).

Wskazówki

- Aby uruchomić programy, służące do konfigurowania i zarządzania systemem, wybierz z menu **Programs** pozycję **Administration**.
- Wyświetlone na rysunku 6.8 tło, które zawiera biura firmy Red Hat, naniesione na mapę świata, to efekt uruchomienia dostępnego w menu **Amusements** programu **xearth**.

Aby zakończyć pracę Fvwm

1. Kliknij lewym klawiszem myszy na pulpicie.
2. Z wyświetlonego menu wybierz pozycję **Exit Fvwm**. Pojawi się menu dodatkowe **Really Quit Fvwm?**
3. Potwierdź swój wybór, klikając **Yes, Really Quit**.

Korzystanie ze środowiska KDE

Środowisko K Desktop Environment, określane także mianem KDE, jest czymś pośrednim pomiędzy Fvwm a Gnome. Nie jest tak ograniczone, jak Fvwm, jednakże brak mu części opcji, dostępnych w ramach Gnome.

KDE jest dobrze znane użytkownikom poprzednich wersji systemu Linux Red Hat, gdyż było w nich domyślnym graficznym środowiskiem.

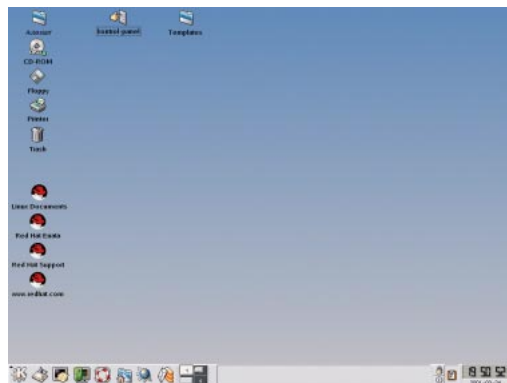
Jeśli jednak dokładnie przyjrzyj się środowisku KDE, z pewnością odkryjesz kilka ciekawych i pożytecznych programów, których brakuje innym graficznym środowiskom pracy.

Aby uruchomić KDE

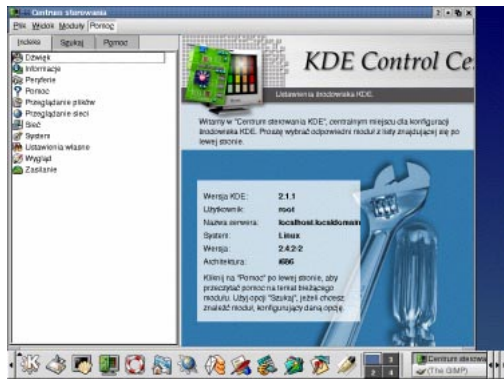
1. Upewnij się, że Twój system został skonfigurowany tak, by automatycznie uruchamiać tryb graficzny (środowisko X Window; patrz rozdziały 1. i 2.).
2. W oknie logowania się do z menu **Session** wybierz pozycję KDE.
3. Wprowadź swój identyfikator użytkownika oraz hasło.
4. Kliknij **OK**. Zostanie uruchomione środowisko KDE i pojawi się ekran podobny do przedstawionego na rysunku 6.9.

Centrum sterowania KDE (KDE Control Center)

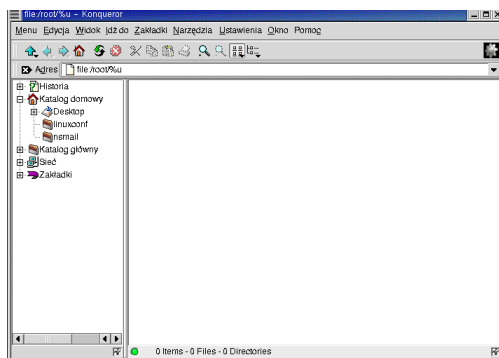
Wiele różnych opcji, związanych z wyglądem i zachowaniem się środowiska KDE, możesz skonfigurować za pomocą programu KDE Control Center.

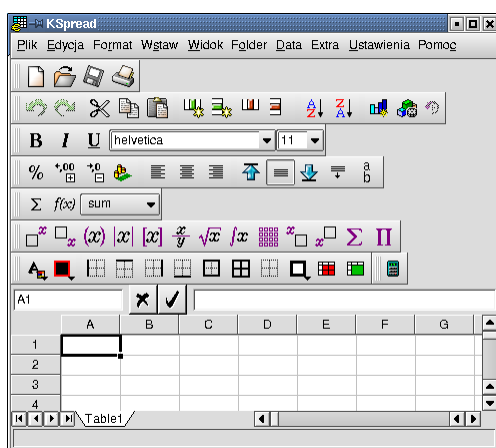
Rysunek 6.9. KDE jest pełnym możliwości graficznym środowiskiem pracy

Rysunek 6.10. Wiele różnych opcji, związanych z wyglądem i zachowaniem się środowiska KDE, możesz skonfigurować za pomocą programu KDE Centrum Sterowania (Control Center)

Rysunek 6.11. Okno programu Konqueror może służyć do przeglądania plików, dostępnych zarówno na lokalnym dysku twardym, jak i w sieci Internet

Rysunek 6.12. KOffice jest pełnowartościowym pakietem biurowym

Aby uruchomić program KDE Control Center

1. Kliknij na widocznym w lewym dolnym rogu ekranu przycisku, opatrzonym dużą literą K. Zostanie wyświetlone menu **K Start**.
2. Wybierz z menu pozycję **KDE Centrum Sterowania (Control Center)**. Pojawi się, przedstawione na rysunku 6.10, okno dialogowe programu KDE Control Center.
3. Z widocznej w lewej części okna listy wybierz opcję, którą chciałbyś skonfigurować.

Pakiet KOffice

KOffice jest jednym z najnowszych pakietów, służących do pracy biurowej, przygotowanym i rozpowszechnianym całkowicie bezpłatnie (zgodnie z warunkami otwartej licencji GNU). KOffice podlega ciągłemu rozwojowi, co, niestety, oznacza, że nie wszystkie jego możliwości zostały już w pełni zaimplementowane i działają zgodnie z oczekiwaniami. W skład pakietu KOffice wchodzi:

- ◆ KSpread — arkusz kalkulacyjny podobny do Excela (rysunek 6.12);
- ◆ KPresenter — podobny do Powerpointa program, służący do przygotowywania prezentacji;
- ◆ KIllustrator — program graficzny, z założenia przypominający program CorelDraw;
- ◆ KWord — edytor do przetwarzania tekstów;
- ◆ Kchart — program służący do przygotowywania wykresów;

Aby opuścić środowisko KDE

1. Kliknij na widocznym w lewym dolnym rogu ekranu przycisku, opatrzonym dużą literą K. Zostanie wyświetlone menu **K Start**.
2. Wybierz z menu pozycję **Logout**. Pojawi się okno dialogowe **Logout**.
3. Kliknij **Logout**, potwierdzając Twój wybór.

Korzystanie z menu środowisk Another Level oraz KDE w czasie pracy z Gnome

Większość z dostępnych w KDE oraz Another Level menu może być wywołana bezpośrednio z poziomu środowiska Gnome.

- ◆ Aby wywołać menu dostępne w Another Level, wybierz z głównego menu Gnome pozycję **Another Level**.
- ◆ Aby wywołać menu dostępne w KDE, wybierz z głównego menu Gnome pozycję **KDE**.

Modyfikacje kont i grup użytkowników

W systemach uniksowych — a do takich należy również Linux — każdy plik oraz proces (tu przez proces rozumie się uruchomiony program) jest czyjąś własnością. Właściciel pliku bądź procesu ma wszelkie uprawnienia z nim związane. Jedynym użytkownikiem, który może przejąć te uprawnienia, jest administrator systemu, znany Ci jako root.

Każdy plik jest własnością konkretnego użytkownika oraz grupy użytkowników. Zarówno właściciel indywidualny, jak i grupowy może tak zmodyfikować uprawnienia dostępu do pliku, by nikt poza nimi nie miał prawa do odczytu lub zapisu pliku.

W świeżo zainstalowanym systemie znajdziesz identyfikatory pewnych użytkowników oraz grup, które nie odpowiadają żadnym faktycznym użytkownikom systemu. Są to:

- ◆ daemon — wykorzystywany jako właściciel i grupa dla procesów programów systemowych;
- ◆ bin — jest właścicielem większości katalogów i plików, zawierających polecenia i programy systemowe;
- ◆ sys — grupa, której członkowie są właścicielami takich elementów systemu, jak pliki wymiany oraz obraz pamięci komputera;
- ◆ nobody — jest nazwą użytkownika, który nie musi — bądź nie powinien — mieć żadnych specjalnych uprawnień systemowych.

Zwykle te niezwiązane z ludźmi konta pozostają zablokowane (czyli nie można się za ich pomocą zalogować do systemu). Dokonuje się tego, umieszczając w pliku, który przechowuje hasła, w miejscu hasła pojedynczą gwiazdkę.

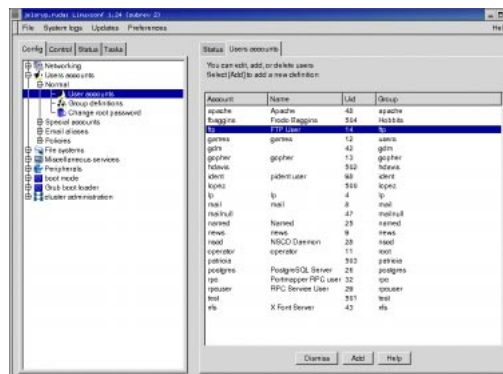
Rozdział 6.

Łączenie identyfikatorów użytkowników ludzi w grupy pomaga zapewnić im wygodny wspólny dostęp do plików, nad którymi razem pracują, wspólnych dla procesu logowania się do systemu, nie ograniczając im przy tym prawa do blokowania dostępu do pewnych plików. Identyfikatory użytkowników oraz grup można modyfikować ręcznie, zmieniając odpowiednie pliki konfiguracyjne. Jak to zrobić, wyjaśnię w rozdziale 10.

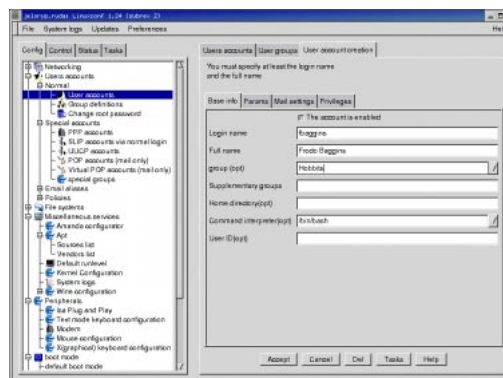
Na szczęście, dzięki Gnome nie musisz dokonywać tych modyfikacji ręcznie; w celu dodawania i modyfikacji identyfikatorów możesz skorzystać z narzędzia o nazwie Linuxconf.

Aby dodać nowy identyfikator użytkownika

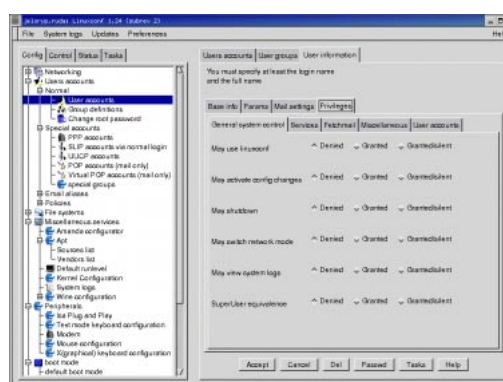
1. Zaloguj się do systemu jako root lub skorzystaj z opisanego w rozdziale 1. polecenia **su root**, aby tymczasowo rozszerzyć swoje uprawnienia.
2. Uruchom program Linuxconf, wybierając z menu głównego Gnome pozycję **Programy, System**, a następnie **LinuxConf**.
3. Przewiń widoczną w lewej części okna listę, aż znajdziesz pozycję **User Accounts**.
4. Kliknij **Normal**, aby rozwinąć listę zagnieżdżoną.
5. Wybierz widoczną pod **Normal** pozycję **User accounts**. W prawej części okna zostaną wyświetlone informacje na temat identyfikatorów użytkowników (podobnie jak na rysunku 6.13).
6. Kliknij **Add**. Spowoduje to przejście do zakładki **User Account Creation** (widocznej na rysunku 6.14).

Rysunek 6.13. Z zakładki **User Accounts** korzystasz, gdy chcesz dodać nowy identyfikator użytkownika bądź poprawić dane już istniejącego identyfikatora

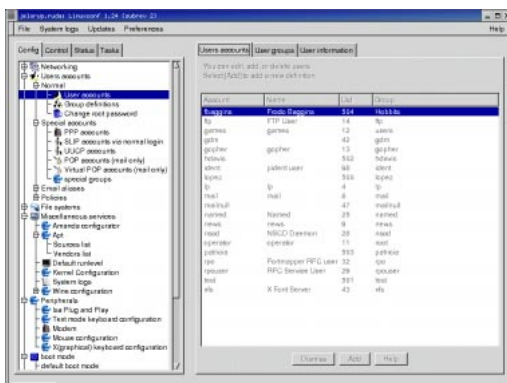
Rysunek 6.14. W zakładce **User Account Creation** powinieneś wpisać dane, określające nowy identyfikator użytkownika

Rysunek 6.15. Dzięki zakładce **Privileges** możesz określić dodatkowe uprawnienia, jakie będą dostępne z poziomu nowo tworzonego identyfikatora użytkownika

Rysunek 6.16. Każdemu nowemu identyfikatorowi należy przyporządkować hasło

Rysunek 6.17. Pomyślne dodanie identyfikatora użytkownika kończy się wyświetleniem go na liście identyfikatorów, obecnych w systemie

Rysunek 6.18. Położenie katalogu domowego użytkownika można określać samodzielnie bądź przyjąć proponowane na podstawie grupy, do której zakwalifikowano użytkownika

7. Jako minimum musisz wprowadzić identyfikator nowego użytkownika oraz związany z nim opis (**Full name**).
8. Kliknij prawym klawiszem myszy na widocznej z prawej strony pola **Group** strzałce i z rozwiniętej listy dostępnych grup wybierz tę, do której ma należeć nowo utworzone konto.
9. Kliknij na zakładce **Privileges**, aby wyświetlić listę dodatkowych uprawnień, które można przyznać nowemu użytkownikowi.
10. Zdecyduj, które uprawnienia chcesz nadać nowemu użytkownikowi.
11. Kliknij **OK**, aby zaakceptować dane, dotyczące nowego użytkownika.
12. Kliknij **OK**. Wyświetlone zostanie okno dialogowe **Changing Password**, widoczne na rysunku 6.16.
13. W polu **New UNIX Password** wprowadź hasło, związane z nowo utworzonym użytkownikiem.
14. Kliknij **OK**. Nowo utworzony identyfikator użytkownika pojawi się na liście obecnych w systemie identyfikatorów (rysunek 6.17).
15. Uruchom program **File Manager** i upewnij się, że został utworzony katalog domowy użytkownika (rysunek 6.18).

Rysunek 6.22. Jeśli chcesz zmienić hasło administratora systemu, wybierz z widocznego po lewej stronie menu pozycję *Change Root Password*

Aby zmienić hasło administratora

1. W programie Linuxconf przejdź do pozycji **User Accounts** i wybierz z rozwiniętej listy podrzędnej pozycję **Change Root Password** (zgodnie z rysunkiem 6.22).
2. W wyświetlonym oknie dialogowym wprowadź nowe hasło administratora.
3. Hasło musi mieć minimum sześć znaków. Jeśli zawiera ono jakieś słowo dostępne w słowniku systemowym, zostanie wyświetlone ostrzeżenie, że to nie jest zbyt dobre hasło administratora. Jednak do Ciebie należy wybór, czy chcesz je zaakceptować czy też zmodyfikować. Dla potwierdzenia konieczne będzie ponowne wprowadzenie hasła (w celu wyeliminowania ewentualnych literówek).

Podsumowanie

W tym rozdziale nauczyłeś się:

- ◆ Uruchamiać i kończyć pracę w środowiskach Another Level oraz KDE.
- ◆ Korzystać z programu Desktop Switcher w celu określenia domyślnie uruchamianego środowiska graficznego.
- ◆ Instalować program Desktop Switcher.
- ◆ Korzystać z menu **Sessions**, które jest dostępne na głównym ekranie logowania się do systemu..
- ◆ Korzystać z menu **System**, które jest dostępne na głównym ekranie logowania się do systemu.
- ◆ Korzystać z menu **Languages**, które jest dostępne na głównym ekranie logowania się do systemu..
- ◆ Uruchamiać pakiet KOffice.
- ◆ Dodawać nowe konta użytkowników, modyfikować parametry kont istniejących i przypisywać użytkowników do grup, korzystając ze środowiska Gnome.
- ◆ Definiować nowe grupy użytkowników i modyfikować grupy istniejące za pomocą środowiska Gnome.
- ◆ Zmieniać hasło administratora (roota).